

Τι δεν ξέρουμε για την αλεπού

Η πονηρή αλώπηξ και η μαγευτική ζωή της!

Η αλεπού είναι ταυτισμένη στη λαϊκή συνείδηση με την πανουργία και την πονηριά κι αυτό μόνο άδικο μπορεί να είναι.

Γιατί μιλάμε για άλλο ένα υπέροχο ζώο, που ζει σε κάθε ήπειρο του πλανήτη (εκτός από την Ανταρκτική βέβαια) και ακμάζει τόσο σε αστικά τοπία όσο και στην ύπαιθρο.

Και βέβαια, παρά το γεγονός ότι ζει κυριολεκτικά δίπλα μας (τι γυρεύει εξάλλου η αλεπού στο παζάρι;), η ζωή της παραμένει εν πολλοίς μυστήριο, έτσι διαστρεβλωμένη όπως μας παραδόθηκε από τους μύθους αλλά και τις ιστορίες των κυνηγών.

Μέχρι και στη γλώσσα μας έχει περάσει, με πλήθος εκφράσεων να αποτυπώνουν τον αντίκτυπο της γειννίασης αλεπούς και ανθρώπου: όσα δεν φτάνε η αλεπού τα κάνει κρεμαστάρια, ο λύκος έχει το όνομα και η αλεπού τη χάρη, εκατό χρονών η αλεπού εκατόν δέκα το αλεπουδάκι, και δεν συμμαζεύεται!

Για να δούμε λοιπόν πώς ζει και τι κάνει στην καθημερινότητά της η πονηρή Μαριώ...

Η αλεπού είναι μοναχικό ζώο

Συγγενής του λύκου, του τσακαλιού και του σκύλου, η αλεπού είναι ένα σαρκοβόρο τετράποδο με πλούσιο κοκκινωπό τρίχωμα, μυτερό ρύγχος και φουντωτή ουρά. Αντίθετα όμως με τα ξαδέλφια της που ζουν σε αγέλες, η αλεπού προτιμά τη μοναξιά και μόνο όταν μεγαλώνει τα παιδιά της φτιάχνει προσωρινές κοινότητες, οι οποίες παραμένουν αθέατες ζώντας μέσα σε υπόγεια λαγούμια. Πέρα από αυτό, ζει, κυνηγά και κοιμάται πάντα μόνη...

Έχει πολλά κοινά με τη γάτα

Σαν τη γάτα, η αλεπού δραστηριοποιείται μόλις πέσει το σκοτάδι, καθώς η διάταξη των οπτικών κυττάρων στα μάτια της ευνοεί την όραση σε συνθήκες αμυδρού φωτός. Ακόμα και ο τρόπος που κυνηγά ομοιάζει στις γάτας, παραμονεύοντας και καταδιώκοντας το θήραμα. Επίσης, διαθέτει όπως ακριβώς και η γάτα ευαίσθητα μουστάκια και προεξοχές στη γλώσσα, την ίδια ώρα που περπατά στα δάχτυλα των ποδιών, με το κομψό βάδισμά της να μοιάζει πολύ με το αντίστοιχο του μικρού αιλουροειδούς. Υπάρχουν και είδη αλεπούς που έχουν νύχια που μπεινοβγαίνουν, επιτρέποντάς τους να σκαρφαλώνουν σε δέντρα και απρόσιτα σημεία...

Η κόκκινη αλεπού είναι το πιο συνηθισμένο είδος

Η κόκκινη αλεπού μετρά τη μεγαλύτερη γεωγραφική εξάπλωση από κάθε άλλο είδος σαρκοβόρου. Παρά το γεγονός ότι το φυσικό της habitat είναι τα δάση και η ανοιχτή ύπαιθρος, είναι οι ευέλικτες διατροφικές της συνήθειες που της επιτρέπουν να προσαρμόζεται ικανοποιητικά σχεδόν παντού. Ως αποτέλεσμα, έχει καταλάβει ολόκληρο το βόρειο ημισφαίριο, από τον Αρκτικό Κύκλο μέχρι τη Νότια Αφρική και από την Κεντρική Αμερική μέχρι και τις αχανείς στέπες της Ασίας. Μέχρι και την Αυστραλία έχει αποικίσει, από τη στιγμή που κατέφτασε στην ήπειρο...

Χρησιμοποιεί το μαγνητικό πεδίο της Γης

Σαν τηλεκατευθυνόμενος πύραυλος, η αλεπού εκμεταλλεύεται το γήινο μαγνητικό πεδίο για να κυνηγήσει. Κι άλλα ζώα διαθέτουν βέβαια τη μαγνητική αυτή «αίσθηση» (πουλιά, χελώνες, καρχαρίες κ.ά.), η αλεπού παραμένει ωστόσο η μόνη μέχρι στιγμής που μπορεί και την εφαρμόζει στο κυνήγι της λείας. Σύμφωνα με μελέτη του «New Scientist», η αλεπού βλέπει το μαγνητικό πεδίο σαν «δακτύλιο σκιάς» στα μάτια της, που σκουραίνει όσο πλησιάζει στον μαγνητικό βορρά. Όταν λοιπόν η μαγνητική σκιά εναρμονιστεί με τον ήχο που βγάζει η λεία, τότε ξέρει η αλεπού ότι είναι ώρα για εφόρμηση...

Είναι πολύ στοργικός γονέας

Η αλεπού αναπαράγεται μια φορά τον χρόνο, με τη γέννα να αποδίδει από ένα μέχρι και έντεκα μικρά (μέσος όρος τα έξι), τα οποία γεννιούνται με τα μάτια κλειστά μέχρι και την ένατη μέρα. Αυτή την περίοδο την περνούν τα νεογνά με τη μητέρα τους στο λαγούμι, την ίδια ώρα που ο πατέρας κυνηγά για να φέρνει πίσω την πολύτιμη τροφή. Τα μικρά παραμένουν στην τρυφερή αγκαλιά των γονέων μέχρι και τον έβδομο μήνα της ζωής τους, την ίδια ώρα που η μητέρα προστατεύει και περιποιείται τα παιδιά της με ζηλευτή στοργή και αφοσίωση...

Η περίοδος αναπαραγωγής των αλεπούδων ποικίλλει ευρέως, λόγω της μεγάλης γεωγραφικής τους εξάπλωσης και της ποικιλίας των ειδών. Ειδικότερα στα μέσα γεωγραφικά πλάτη (όπως επομένως συμβαίνει και στην [Ελλάδα](#)), λόγω του ότι ο καιρός της αναπαραγωγής τους αρχίζει τον Ιανουάριο με Φεβρουάριο, η [Κόκκινη αλεπού](#) είναι κυρίως εξαιρετικά δραστήρια τον [Μάιο](#), όταν μεγαλώνει τα μικρά της. Τότε υπάρχει μεγαλύτερη πιθανότητα να κυκλοφορεί ακόμα και την ημέρα, καταστρέφοντας συχνότερα τα κονικλοτροφεία και τα κοτέτσια των ανθρώπων.

Μάλιστα όταν έρχεται ο καιρός της αναπαραγωγής, το θηλυκό σκάβει μία φωλιά με δαιδαλώδεις διαδρόμους μέσα σε μία περιοχή η οποία ανήκει σε ένα συγκεκριμένο αρσενικό. Μετά από 51 - 53 ημέρες, γεννιούνται 3 - 5 μικρά κουταβάκια, τα οποία αρχικά έχουν κάπως πιο γκριζο τρίχωμα σε σχέση με τη μητέρα τους, ενώ στις πρώτες 2 εβδομάδες είναι τυφλά. Η μητέρα τους τους φέρνει τροφή καθημερινά και κάθε φορά που γυρίζει στην φωλιά της ακολουθεί διαφορετικό δρόμο. Στην ηλικία των 2 μηνών βγαίνουν από την φωλιά και αρχίζουν να παίζουν με την μητέρα τους και

μεταξύ τους. Συχνά, τα νεαρά άτομα καταλήγουν να παρασυρθούν από αυτοκίνητα και αυτή είναι η κύρια αιτία της θνησιμότητας των αλεπούδων στα πρώτα χρόνια της ζωής τους.

Η μικρότερη αλεπού ζυγίζει λιγότερο από 1,5 κιλό

Με μέγεθος που φτάνει δεν φτάνει εκείνο του γατιού, το συγκεκριμένο είδος αλεπουδίτσας έχει επιμηκυμένα αυτιά και γούνα σε κρεμ απόχρωση. Ζει αποκλειστικά στην Έρημο Σαχάρα, σε ένα από τα πλέον αφιλόξενα μέρη του πλανήτη δηλαδή, και κοιμάται καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας, για να προστατευτεί από τον καυτό ήλιο. Τα αυτιά της δεν της επιτρέπουν μόνο να ακούει τη λεία της αλλά και να ρυθμίζει τη θερμοκρασία του σώματός της, την ίδια στιγμή που οι γούνινες απολήξεις στα πέλματά της κάνουν το περπάτημα πάνω στη ζεματιστή άμμο παιχνιδάκι...

Η αλεπού είναι πολύ παιχνιδιάρικη

Τις ξέρουμε ως πονηρές και πανούργες, στην πραγματικότητα όμως είναι φιλικές και ιδιαίτερες περιέργες! Πέρα από το παιχνίδι μεταξύ τους, δεν είναι ασυνήθιστο να παίζουν και με άλλα ζώα, όπως σκυλιά και γάτες, ενώ τρελαίνονται για μπαλάκια. Αποτελούν εξάλλου τον Νο 1 τρόμο του γκόλφερ, καθώς συνηθίζουν να αρπάζουν με μαεστρία τα μπαλάκια από τα γήπεδα του γκολφ. Και βέβαια η σχέση της αλεπούς με τον άνθρωπο χάνεται στα βάθη του χρόνου: ήταν το 2011 όταν οι αρχαιολόγοι έμειναν έκπληκτοι ανοίγοντας τάφο ηλικίας 16.500 ετών σε κοιμητήριο της Ιορδανίας για να βρουν τα απομεινάρια ενός άντρα και της κατοικίδιας αλεπούς του! Μιλάμε δηλαδή για τουλάχιστον 4.000 χρόνια πριν από την πρώτη γνωστή κοινή ταφή ανθρώπου και οικόσιτου σκύλου...

Βγαίνει και σε κατοικίδιο

Μπορεί η αλεπού να γίνει γατούλα και να στρογγυλοκάθεται στον καναπέ; Μπορεί και παραμπορεί! Ήταν στη δεκαετία του 1960 όταν ο σοβιετικός γενετιστής εξέθρεψε χιλιάδες κυριολεκτικά αλεπούδες πριν πετύχει την πρώτη οικόσιτη αλεπού του κόσμου. Δεν μιλάμε εδώ για εξημερωμένη αλεπού που έχει μάθει απλώς να ανέχεται τα ανθρώπινα καμώματα, αλλά για αλεπού που είναι υπάκουη και πειθήνια ήδη από τη γέννα. Υπάρχουν μάλιστα online pet shops που την πουλούν ως κατοικίδιο, με την τιμή της να είναι βέβαια τσουχτερή, κάπου στα 7.000 ευρώ! Το εν λόγω αλεπουδάκι είναι λείι ιδιαίτερος περίεργο και πολύ καλός χαρακτήρας...

Η πολική αλεπού δεν τουρτουρίζει αν το θερμομέτρο δεν φτάσει στους -70 βαθμούς Κελσίου

Η λευκή αλεπού που κατοικεί στα βορειότερα μέρη της Γης μπορεί και διαχειρίζεται το δριμύ ψύχος με πρωτοφανή ικανότητα, αφήνοντας πολύ πίσω τα άλλα αρκτικά είδη. Δεν νιώθει καν κρύο αν το θερμομέτρο δεν κατακρημνιστεί στους -70, την ίδια στιγμή που η γούνα της χαμαιλεοντίζει: από κατάλευκη σε συνθήκες πάγου (για καμουφλάζ), μετατρέπεται σε καφέ ή γκρι όσο ο καιρός καλυτερεύει για να μασκάρεται ιδανικά στους βράχους και τη σκόνη της τούνδρας...

Το κυνήγι αλεπούς συνεχίζει να χαρακτηρίζεται αμφιλεγόμενο

Εξαιτίας κυρίως της απaráμιλλης ικανότητάς της να αποδεκατίζει τα κοτέτσια, το κυνήγι αλεπούς έγινε δημοφιλέστατο κατά τον 16ο αιώνα στη Βρετανία, ενώ προοδευτικά το κυνήγι μετατράπηκε σε σπορ της αριστοκρατίας κατά τον 19ο αιώνα, με τη συνδρομή αλόγων και σκυλιών να είναι εδώ καθοριστική. Σήμερα μάλιστα το κυνήγι αλεπούς παραμένει αμφιλεγόμενο σπορ, στη Βρετανία σίγουρα, η οποία έσπευσε να απαγορεύσει τη χρήση σκύλων στο κυνήγι της. Αν θα γίνει το επόμενο και μεγάλο βήμα, εξακολουθεί να αποτελεί αντικείμενο έριδας και διαξιφισμών...

Η αλεπού στην παράδοση

Από τον μύθο του Αισώπου «Η αλεπού και ο κόρακας», η πονηρή αλώπηξ ήρθε στην επικράτεια του ανθρώπινου πολιτισμού για να μείνει. Τη συναντάμε μάλιστα στις λαϊκές παραδόσεις λαών στις τέσσερις γωνίες του κόσμου: από πλήθος ασιατικών μύθων (η αλεπού με τις 9 ουρές) μέχρι τη μεσαιωνική Ευρώπη αλλά και την κατεργάρα αλεπού των ινδιάνικων προφορικών παραδόσεων της Αμερικής, η αλεπού συντρόφευε τα ανθρώπινα πράγματα ήδη από τις απαρχές του ανθρώπινου πολιτισμού. Μέχρι και οι Φιλανδοί έχουν αρχαίο θρύλο με πολική αλεπού!

Η αλεπού με τα αυτιά νυχτερίδας

Δεν είναι μόνο ότι τα πελώρια αυτιά της ομοιάζουν πολύ στις νυχτερίδας, είναι και το γεγονός ότι τα χρησιμοποιεί για τον ίδιο ακριβώς λόγο, να ακούει δηλαδή το πέταγμα των εντόμων! Σε μια τυπική νύχτα, η ιδιαίτερη αλεπού της αφρικανικής σαβάνας βγαίνει για κυνήγι εντόμων, με τις διατροφικές της συνήθειες να περιλαμβάνουν έντομα, σαύρες και τερμίτες φυσικά, το αγαπημένο της φαγητό. Και σαν να μη φτάνει αυτό, όταν εξοντώσει τη φωλιά των τερμιτών, καταλαμβάνει συνήθως το σπίτι τους, αφού το καθαρίσει πρώτα από τους προηγούμενους ενοίκους...

Ο Δαρβίνος ανακάλυψε είδος αλεπούς

Κατά τη διάρκεια του μνημειώδους ταξιδιού του που άλλαξε τον κόσμο, ο αιρετικός -για την εποχή- φυσιολόγος Κάρολος Δαρβίνος πήρε μαζί του ένα ιδιαίτερο είδος αλεπούς, που ονομάζεται σήμερα Αλεπού του Δαρβίνου. Το μικρόσωμο γκρι σαρκοφάγο απειλείται πλέον από εξαφάνιση, καθώς το φυσικό του habitat έχει συρρικνωθεί σε μόλις δύο μέρη του πλανήτη: ένα νησάκι στα ανοιχτά της Χιλής και έναν προστατευόμενο δρυμό στη χιλιανή ενδοχώρα. Αυτό που αποδεκάτισε τον πληθυσμό τους ήταν τα αδέσποτα σκυλιά και οι αρρώστιες που κουβαλούν, με τη λύσσα να έχει μαστίσει τον αριθμό τους...

Η φωνή της αλεπούς

Οι αλεπούδες είναι ικανές να εκτελέσουν περισσότερους από 40 διαφορετικούς ήχους, πολλούς από τους οποίους μπορείτε να ακούσετε στο βίντεο που ακολουθεί. Ιδιαίτερη από κάθε άποψη...

Οι μαθητές του Ε'1:

Άνθιμος, Μανώλης, Ιάσοντας, Φίλιππος Π.